Programmabegroting 2023

Veiligheidsregio Fryslân

VEILIGHEIDSREGIO
FRYSLÂN

Voorwoord

In deze begroting kijken we vooruit naar welke resultaten Veiligheidsregio Fryslân wil gaan realiseren om zijn bijdrage te leveren aan een veilig en gezond Fryslân. Hoewel het in normale omstandigheden al een uitdaging is om in de toekomst te kijken, geldt dat zeker voor 2023. We hopen dat we in 2023 de coronacrisis definitief achter ons hebben gelaten en dat we ons normale leven weer kunnen oppakken.

Het jaar 2023 is het eerste jaar van onze nieuwe beleidsplannen. In deze plannen worden onze ambities voor de komende jaren opgenomen. Bij de totstandkoming van deze plannen werken we uiteraard nauw samen met de gemeenten. We kunnen dus weer vooruit kijken, en dat werkt verfrissend na een periode waarin de pandemie ons leven beheerste. Maar mede door de crisis hebben we nieuwe inzichten gekregen in de wijze waarop we ons werk doen, hoe we met elkaar samenwerken en over de wijze waarop we de dienstverlening aan onze klanten bieden. We hebben hierdoor nieuwe ideeën opgedaan over de wijze waarop we ons werk kunnen flexibiliseren, onze dienstverlening kunnen verbeteren, en wellicht ons ook beter kunnen voorbereiden op de toekomst. Deze lessen krijgen hun beslag in de nieuwe beleidsplannen die wij in het najaar van 2022 aan u zullen presenteren.

De geleerde lessen leiden tot een aantal ambities en doelstellingen. Zo willen we het veiligheidsbewustzijn bij de Friese burgers vergroten en willen we voor gemeenten een belangrijke netwerkpartner blijven. We maken plannen die gaan helpen om de wendbaarheid en robuustheid van de organisatie te vergroten en zijn alert op een aantal landelijke ontwikkelingen, zoals de omgevingswet en de energietransitie. We zetten daarom in op thema's als informatiegestuurd werken, databetrouwbaarheid, informatieveiligheid en het vergroten van paraatheid. En we blijven investeren in ons netwerk en onze omgeving op het gebied van onder meer duurzaamheid en natuurbrandbeheersing.

Bij GGD breekt na de pandemie ook een boeiende periode aan. Met de komst van de Omgevingswet krijgen de gemeenten meer ruimte en verantwoordelijkheden. Veel Friese gemeenten noemen gezondheid dan ook een belangrijk thema in hun omgevingsvisie. We zien meer aandacht en waardering voor een gezonde leefomgeving. Friese gemeenten benaderen ons dan ook vaker met vragen of om mee te werken aan activiteiten op dit gebied, en er zijn een aantal mooie initiatieven gestart die een belangrijke bijdrage leveren aan een gezond Fryslân. Denk hierbij aan de projecten "Kansrijke start" en "Nu niet zwanger."

Ook voor de gemeenten wordt 2023 een interessant jaar. Waar 2022 nog deels in het teken staat van verkiezingen en informatieoverdracht, vormt 2023 voor de meeste gemeenten het eerste volledige jaar van de nieuwe raadsperiode. We zouden graag nader kennismaken. Samen leveren we immers een belangrijke bijdrage aan een veilig en gezond Fryslân.

In afwachting van de beleidsplannen bevat de programmabegroting geen nieuwe beleidsvoorstellen. De ontwikkelingen op beleid betreffen de verwerking van eerder bestuursbesluiten en betreffen veelal wettelijke taken. Denk hierbij aan de uitbreiding van het rijksvaccinatieprogramma en de extra taken op het gebied van prenataal huisbezoek. De overige ontwikkelingen hebben een autonoom karakter, zoals de indexering van materiële kosten en lonen. Overigens ziet de begroting er qua indeling anders uit dan voorgaande jaren. Dit vloeit voort uit de verwerking van het bestuursbesluit 'begroting 3.0.' Middels dit besluit is het programma 'Organisatie' opgeheven en vervolgens toegerekend naar de diverse organisatieonderdelen.

Een van de belangrijkste lessen van de afgelopen jaren is dat de werkelijkheid altijd anders verloopt. Wie weet wordt er toch nog een nieuw hoofdstuk aan de coronacrisis toegevoegd. Of wellicht hebben we te maken met een nu nog totaal onbekende nieuwe crisis. Hoe de vlag er in 2023 ook bijhangt, u kunt in alle situaties erop rekenen dat Veiligheidsregio Fryslân zijn steentje bijdraagt aan een veilig en gezond Fryslân.

Hartelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur

De begroting 2023 is op 30 juni 2022 vastgesteld door het algemeen bestuur.

Voorzitter	**Secretaris**
De heer Mr S. van Haersma Buma	De heer W.K. Kleinhuis

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inhoudsopgave

1. Algemeen 5
1.1. Meerjarig financieel kader 5

2. Programmaplan Gezondheid 7
2.1. Algemeen 7
2.2. Speerpunten Gezondheid 8
2.3. Resultaten in 2023 11
2.4. Baten en lasten in 2023 12

3. Programmaplan Crisisbeheersing 13
3.1. Doel van het programma 13
3.2. Speerpunten Crisisbeheersing 13
3.3. Resultaten in 2023 14
3.4. Baten en lasten in 2023 15

4. Programmaplan Brandweer 16
4.1. Doel van het programma 16
4.2. Speerpunten Brandweer Fryslân 16
4.3. Resultaten in 2023 17
4.4. Baten en lasten in 2023 19

5. Algemene dekkingsmiddelen 20
5.1. Financiën en kengetallen 21

6. Paragrafen 22
6.1. Financiering 22
6.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
6.3. Bedrijfsvoering 27
6.4. Onderhoud kapitaalgoederen 31
6.5. Verbonden partijen 31
6.6. Coronavirus 32

7. Financiële begroting 33
7.1. Overzicht van baten en lasten 33
7.2. Financiële positie 37

Bijlage 1: Bijdrage per gemeente 2023-2026 40
Bijlage 2: Investeringskredieten 2023 45

1. Algemeen

1.1. Meerjarenbeleidsplannen

Op dit moment wordt gewerkt aan de nieuwe meerjarenbeleidsplannen voor beleidsperiode 2023-2026. Vaststelling van deze plannen vindt eind 2022 plaats en bepaalt daarmee de koers voor de komende vier jaar. De programmaplannen in deze begroting zijn in afwachting van het nieuwe vast te stellen beleidsplan en om die reden dan ook beschreven voortbordurend op 2022.

Het nog vast te stellen meerjarenbeleidsplan leidt mogelijk tot nieuwe inzichten, wat dan mogelijk een effect heeft op de begroting van 2023. Dit kan leiden tot wijzigingsvoorstellen.

1.2. Begroting 3.0

Op 15 december 2021 heeft het bestuur begroting 3.0 vastgesteld. Middels dit besluit is het programma 'Organisatie' opgeheven en vervolgens toegerekend naar de diverse organisatieonderdelen. U ziet dit terug door de regel 'toegerekende organisatiekosten' die aan elk programma is toegevoegd. Overigens geldt, net als voor de toerekening van de kosten, dat de reservemutaties behorende bij het voormalige programma organisatie ook zijn toegerekend. Deze toerekening is gesaldeerd opgenomen in de regel 'reservemutaties.'

1.3. Meerjarig financieel kader

Het Algemeen Bestuur stelde op 10 maart 2022 het meerjarig financieel kader vast. In deze kaderbrief worden zowel de reguliere indexatie, de beleidsmatige ontwikkelingen als de overige autonome ontwikkelingen meegenomen.

Beleidsmatige ontwikkelingen

De Wet Publieke Gezondheid is aangepast. De categorie onder de negen maanden (-9 maanden) is toegevoegd aan de jeugdgezondheidszorg. Aan het gemeentefonds worden middelen toegevoegd om een extra contactmoment te regelen. We noemen dit het prenatale huisbezoek. De Bestuurscommissie Gezondheid heeft in de vergadering van 25 november 2021 besloten hoe wij hier invulling aan geven en ons de benodigde middelen toegekend.

Bij de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) heeft de bestuurscommissie Gezondheid besloten om de middelen, die aan het gemeentefonds worden toegevoegd, beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). Met ingang van 2021 is de meningokokken ACWY-vaccinatie structureel toegevoegd aan het RVP en in 2022 wordt het RVP uitgebreid met de HPV-vaccinatie voor jongens. Voor deze vaccinaties geldt dat we de middelen, die hiervoor via het gemeentefonds beschikbaar komen, nog niet hebben opgenomen in de begroting. Door middel van begrotingswijzigingen nemen we deze middelen op. In het financieel kader hebben we het structurele effect van deze vaccinaties opgenomen.

Autonome ontwikkelingen

Conform artikel 5a van de financiële verordening zijn de budgetten voor materiële kosten en loonkosten geïndexeerd:

- **Indexering materiële kosten**
  De indexering voor materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november, ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2021, die de basis vormt voor de indexering materiële kosten voor deze begroting, is 5,2%. Conform de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2024 ev. uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,7% per jaar.

- **Indexering loonkosten**
  Voor de indexering van de loonkosten is uitgegaan van de macro-economische verkenning van het CPB. In de septembercirculaire van het gemeentefonds zijn deze cijfers vermeld.

Effecten op 2022

Van de bovengenoemde punten hebben enkele (deels) ook effect op het jaar 2022. Deze effecten worden verwerkt in een eerste begrotingswijziging 2022 die separaat zal worden voorgelegd.

2. Programmaplan Gezondheid

2.1. Doel van het programma

De hoofdambitie van het meerjarenbeleidsplan 2019-2022: we gaan de komende vier jaren gezondheidswinst boeken. GGD Fryslân wil het aantal ongezonde levensjaren voor iedereen terugbrengen. Extra aandacht gaat daarbij uit naar de doelgroep met een lage sociaal-economische status, omdat uit onderzoek blijkt dat het aantal ongezonde levensjaren voor deze groep veel groter is. Onze missie is:

‘Iedereen verdient een veilig en gezond leven.
Wij dragen daaraan bij!’

Om onze missie waar te maken, richten we ons in het programma Gezondheid op factoren die de gezondheid en vitaliteit van mensen beïnvloeden. Denk aan de sociaal-economische situatie van mensen of culturele, fysieke en sociale factoren in de omgeving van mensen. Maar ook het gedrag en de vaardigheden van mensen zelf hebben invloed op hun eigen gezondheid (positieve gezondheid, Huber 2011).

2.2. Speerpunten gezondheid

In de begroting zijn de vier pijlers van GGD Fryslân terug te vinden.

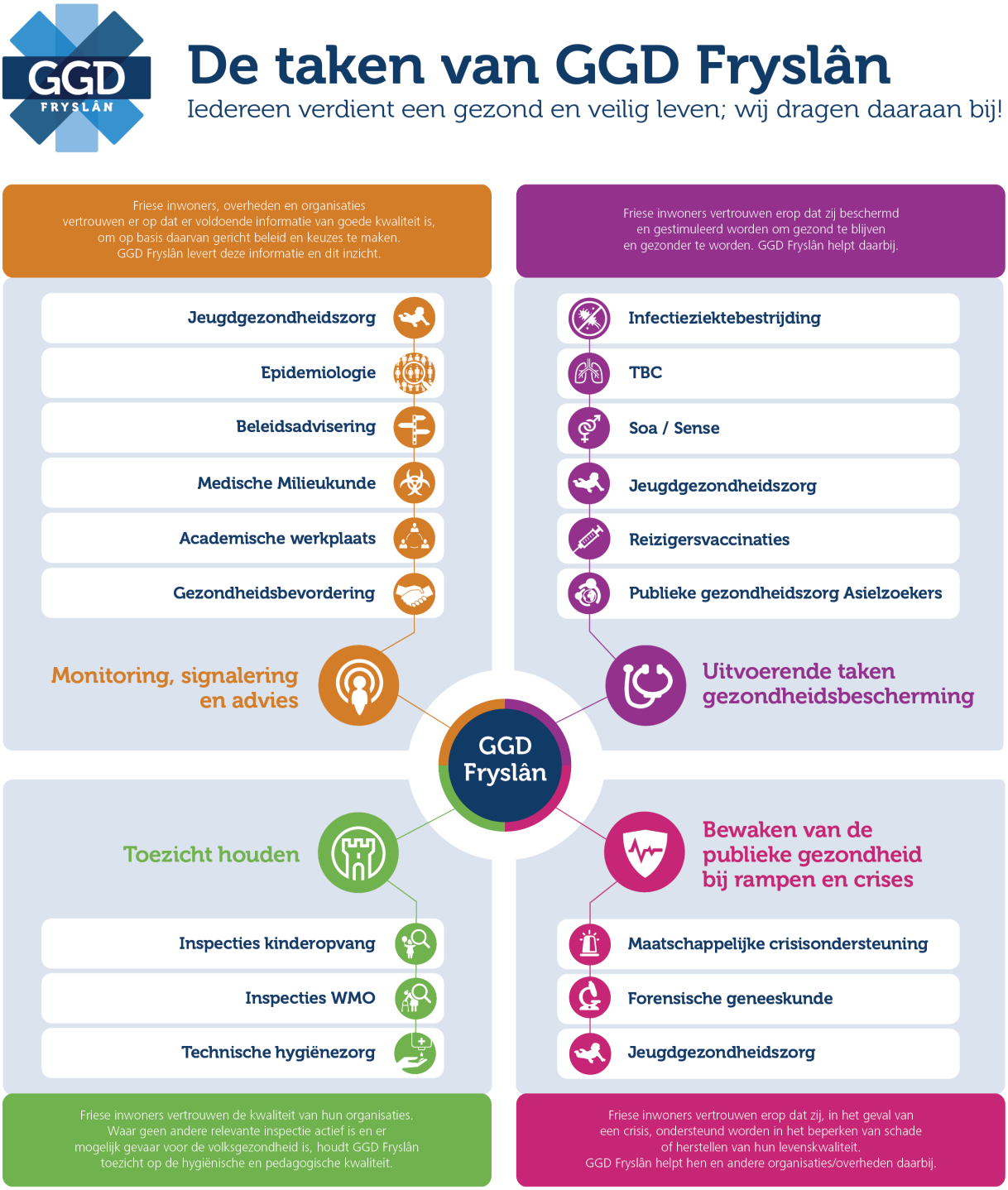

In de 'Kaderbrief 2023-2026' staan de volgende inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen binnen het programma Gezondheid:

Invoering Omgevingswet / duurzaam gezond leven

In ons huidig GGD-beleidsplan staat dat gezondheid een prominente plek krijgt in het omgevingsbeleid van Friese overheden. Met de komst van de Omgevingswet krijgen de gemeenten meer ruimte en verantwoordelijkheden op dit beleidsterrein. Veel Friese gemeenten noemen gezondheid ook als belangrijk thema in hun omgevingsvisie. We zien meer aandacht voor en waardering van een gezonde leefomgeving. Friese gemeenten benaderen ons dan ook vaker met vragen of om mee te werken aan activiteiten op dit gebied. De bestuurscommissie Gezondheid heeft november 2021 ingestemd dat de tijdelijke personele uitbreiding ten behoeve van de extra adviesvragen op het terrein van gezonde leefomgeving, verlengd wordt tot en met 2024. Daarbij wordt bij de jaarrekening 2021 een bestemmingsreserve gevormd op Gezonde Leefomgeving, om de kosten van de extra personele capaciteit te dekken. De bestemmingsreserve mag de komende jaren groeien tot een maximum van €300.000,-.

Invoering Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) - Zorg & Veiligheid

De wetten in het sociaal domein geven gemeenten de opdracht breed en integraal te werk te gaan. Wat ontbreekt, is de juridische grondslag om de noodzakelijke persoonsgegevens domeinoverstijgend te delen, verzamelen en verwerken. Met de komst van de Wet Aanpak Multiproblematiek Sociaal domein (WAMS) die medio 2023 in werking treedt, is deze juridische basis wel geregeld.
Daarnaast verplicht deze wet de gemeenten onder andere om een meldpunt voor niet acute hulpvragen in te stellen. Binnen Fryslân draaien we vanaf medio 2019 t/m 31-12-2021 al een pilot met een dergelijk meldpunt. Gemeenten hebben besloten om dit meldpunt ook vanaf 2022 voor te zetten. Colleges hebben hiermee ingestemd en er is een dienst-verleningsovereenkomst getekend. De bestuurscommissie Gezondheid heeft er in oktober 2021 ook mee ingestemd dat de uitvoering van dit meldpunt bij GGD Fryslân moet komen te liggen. Dit is tegelijkertijd gebeurd met de verlenging van de taken die de GGD Fryslân namens de gemeenten in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) doet.
Tijdens de duur van de dienstverleningsovereenkomsten wordt onderzocht of de taken in de Gemeenschappelijke Regeling kunnen worden opgenomen.

Prenataal huisbezoek

Met de aanpassing van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) is de categorie onder de negen maanden (-9 maanden) toegevoegd aan de jeugdgezondheidszorg. Hiermee wordt het een gemeentelijke taak om prenataal huisbezoek te verrichten. Het doel van het prenataal huisbezoek JGZ is zwangeren en hun gezin, als er sprake is van een kwetsbare situatie, vroegtijdig passende ondersteuning te bieden. Dit maakt de kans op een kansrijke start groter voor de baby en het gezin waarin de baby wordt geboren. In november 2021 heeft de Bestuurscommissie Gezondheid GGD Fryslân de opdracht gegeven om deze wettelijke taak uit te voeren. De ingangsdatum is 1 juli 2022.

De middelen hiervoor worden jaarlijks vanuit het Rijk verstrekt aan gemeenten in het Gemeentefonds en ter beschikking gesteld voor de uitvoering van deze taak.

Kansrijke start

In de eerste 1000 dagen van een kind wordt een belangrijke basis gelegd voor de gezondheid. Dit was in 2019 reden voor de Bestuurscommissie om middels het 'Actieprogramma Kansrijke Start – Een Friese coalitie' werk te maken van deze 1000 dagen, zodat ieder kind in Fryslân een kansrijke start krijgt. Parallel aan dit actieplan werden in de gemeenten lokale coalities Kansrijke Start gevormd onder aanvoering van een lokale coalitieleider. In het nieuwe regeerakkoord wordt een vervolg gegeven aan Kansrijke Start, onder andere door het structureel financieren van dit programma (23 mio per jaar vanaf 2023). Gemeenten ontvangen hiervoor structurele financiering. Het is nog niet bekend hoe dit precies vorm krijgt.

Nu Niet Zwanger (NNZ)

Voor (potentiële) ouders met een verhoogde kwetsbaarheid is het programma Nu Niet Zwanger (NNZ) ontwikkeld. Dit meerjarenprogramma is gestart in 2020 en begin 2022 geëvalueerd. Het ministerie van VWS ziet NNZ als een effectief programma en heeft voor het Friese programma opnieuw financiering ter beschikking gesteld als stimuleringsbijdrage op voorwaarde van cofinanciering. Daarom heeft de bestuurscommissie op 10 februari 2022 besloten deze interventie door te zetten en de coördinatie hiervan structureel te borgen binnen de GGD Fryslân. Dit wordt opgenomen in de kaderbrief 2024-2027 en hierop vooruitlopend tijdelijk gefinancierd (2022 en 2023) via de bestemmingsreserve die bij de jaarrekening 2021 hiervoor is gevormd.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Aan het gemeentefonds worden middelen toegevoegd voor de uitvoering van de Meningokokken W-vaccinaties en de HPV-vaccinaties voor jongens. Zoals bestuurlijk is afgesproken nemen we deze middelen op in de begroting van de GGD. We voegen de vaccinaties toe aan de uitvoering van het RVP.

Intensivering toezicht en handhaving gastouderopvang

Het kabinet heeft besloten op met ingang van 1 januari 2022 het toezicht en handhaving in de gastouderopvang te intensiveren. Hiervoor stelt het Ministerie van SZW structureel 6,4 miljoen euro beschikbaar. Dit budget wordt ongeoormerkt gestort in het gemeentefonds. Jaarlijks moet in 2023 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang jaarlijks geïnspecteerd worden door de GGD (ook onaangekondigd). In 2021 was dit 5%. In 2022 wordt aan de Bestuurscommissie Gezondheid voorgesteld hoe deze groei te realiseren.

Noord-Nederlandse samenwerking

De deskundigheid op onder andere de onderwerpen infectieziekte bestrijding, TBC en medische milieukunde wordt steviger verankerd. Door de wereldwijde corona-uitbraak is expliciet naar voren gekomen dat wij de infectziektenbestrijding in Nederland niet stevig genoeg hebben georganiseerd en vastgelegd. Dit leidt tot nieuwe landelijke normstellingen en daardoor mogelijk hogere kosten.

Invulling infectieziektebestrijding na corona - organisatieontwikkeling

Binnen GGD Fryslân vindt een herijking van de organisatie-inrichting plaats. Hierin worden de landelijke inzichten van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en GGD GHOR Nederland in meegenomen. We verwachten eind 2022 het bestuur te kunnen informeren en eventueel voorstellen te doen.

Bij het opstellen van de kaderbrief waren de financiële effecten van de twee laatstgenoemde ontwikkelingen nog niet in te schatten. Deze zijn derhalve als pm-post opgevoerd.
De financiële effecten zijn nog steeds niet in te schatten. Als het financiële gevolgen heeft, zal dit worden voorgelegd aan de bestuurscommissie Gezondheid en vervolgens worden verwerkt in een begrotingswijziging 2023.

2.3. Resultaten in 2023

We dragen als netwerkorganisatie samen met onze partners bij aan onze hoofdambitie zoals vastgesteld in het meerjarenbeleidsplan (zie 2.1). Om onze hoofdambitie te ondersteunen, zijn de volgende ondersteunende ambities geformuleerd voor 2019-2022:

- Gezondheid krijgt in alle omgevingsvisies een prominente plek.
- De kinderopvang in Friesland voldoet aan de gestelde normen voor kwaliteit en veiligheid. Het aantal zogenaamde 'groene' profielen (dat wil zeggen door de inspectie als voldoende beoordeeld) is toegenomen met 10%.
- De huidige vaccinatiegraad (95% voor RVP en 52% voor HVP) blijft op peil.
- We dragen bij aan de vermindering van de druk op de specialistische hulp en zorg.
- We voorkomen antibioticaresistentie en bestrijden het als het zich aandient.
- Er valt niemand tussen wal en schip!

interview

Beeldbellen past goed in de huidige tijdsgeest

Het begon noodgedwongen door de coronacrisis. Het groeit uit tot blijvende dienstverlening binnen de Jeugdgezondheidzorg (JGZ): beeldbellen. Voor de jongere generatie ook helemaal geen probleem. Jeugdverpleegkundige **Geertje Nawijn-Alkema** vertelt: "Ons werk stopt nooit, ook niet tijdens de coronacrisis. Daarom zijn we begonnen met beeldbellen.

De ervaringen zijn positief. Ouders vertellen veel en laten veel van hun kind zien. De juiste vragen stellen en goed doorvragen zijn wel extra belangrijk geworden. Je wilt geen dingen missen. " Het beeldbellen is een blijvertje, in combinatie met het eerste huisbezoek en de afspraken op het consultatiebureau. "Het liefst zie je een kind natuurlijk altijd. Maar met deze extra mogelijkheid kunnen we ouders zorg op maat bieden. Zij hebben de regie. Hun wensen en behoeften staan voorop." Zijn er nog andere inzichten naar voren gekomen tijdens de corona-periode? "We konden kinderen niet onderzoeken op school. Daarom kwamen ze naar ons kantoor. Daar hebben we alle faciliteiten en andere specialisten, mocht dat nodig zijn, bij de hand. Eigenlijk wel zo klantvriendelijk." Oftewel: een werkwijze die JGZ ook nog eens kritisch onder de loep kan nemen.

2.4. Baten en lasten in 2023

Programma Gezondheid	Lasten	Baten	Saldo
Pijler 1	15.283.542	52.583	15.230.959
Pijler 2	10.219.184	3.179.208	7.039.976
Pijler 3	1.619.707	980.126	639.581
Pijler 4	1.743.556	1.743.556	-
Toegerekende organisatiekosten	6.249.542	76.905	6.172.637
Bijdrage programma Gezondheid		*28.371.826*	*-28.371.826*
Reservemutaties Gezondheid	102.000	813.326	-711.326
Totaal programma GGD	**35.217.531**	**35.217.531**	**-**

3. Programmaplan Crisisbeheersing

3.1. Doel van het programma

Samen met de Brandweer hebben wij een belangrijke taak om Fryslân veiliger te maken. Dit doen we samen met burgers en organisaties in onze netwerksamenleving. Wij zijn nieuwsgierig en ons steeds bewust van wat zich in onze omgeving afspeelt. Bovendien willen we data en technologie slim inzetten om de veiligheid in Fryslân te vergroten.

3.2. Speerpunten Crisisbeheersing

Naast de gezamenlijke ambities met de Brandweer werken we in 2023 verder aan onderstaande speerpunten voor Crisisbeheersing.

1. **Risico's in beeld**
   We spelen adequaat in op bestaande en nieuwe risico's. Op grond van de Wet veiligheidsregio's maken we onder andere diverse plannen en brengen we risico's in beeld met het regionaal risicoprofiel. We zetten in op: risicocommunicatie, het bevorderen van zelfredzaamheid en het verhogen van veiligheidsbewustzijn.

2. **(Netwerk)samenwerking**
   Wij zijn een netwerkorganisatie en de verbindende schakel tussen een groeiend aantal netwerken. In deze netwerken maken we met al onze partners afspraken over hoe te handelen voor, tijdens en na crises.

3. **Crisisorganisatie 24/7**
   Onze crisisorganisatie staat er 24/7. Dit kan gaan om inzetten waarbij we worden opgeroepen via de pieper (GRIP-opschaling), maar we komen ook in actie zonder dat er sprake is van een GRIP-opschaling. De crisisorganisatie bestaat uit 300 crisisfunctionarissen. Een groot deel werkt in het dagelijks leven bij één van de Friese gemeenten. Dit zijn professionals die klaar staan om in actie te komen bij een crisis of ramp. Wij zorgen ervoor dat iedere crisisfunctionaris goed is voorbereid.
   Ook de Friese inwoners spelen een rol tijdens een ramp of crisis. We proberen de veerkracht van onze inwoners zoveel mogelijk te benutten en hebben aandacht voor de groep verminderd zelfredzamen, zoals ouderen.

4. **Advisering**
   Samen met de brandweer en politie geven wij gemeenten een gezondheids- en veiligheidsadvies voor evenementen. Wij leveren een bijdrage aan veiligheidsbewustzijn, verbinding en informatiedeling met betrekking tot evenementenveiligheid.
   Wij adviseren en ondersteunen zorginstellingen bij de voorbereiding op rampen en crises. Het uitgangspunt dat hierbij gehanteerd wordt: zorginstellingen zijn in zo'n situatie zelf verantwoordelijk voor de continuïteit van zorg en de voorbereiding hierop.

5. **Evalueren**
   Elke opschaling van de crisisorganisatie en de vakbekwaamheidsactiviteit worden met de betrokkenen geëvalueerd. Wij brengen verbeterpunten in kaart en stellen actiepunten op. Wij willen leren van de evaluaties om continu te verbeteren. Naast partners en instellingen luisteren wij ook naar burgers om erachter te komen hoe zij de crisis hebben beleefd.
   Op deze manier werken wij met (netwerk)partners, crisisfunctionarissen en burgers continu aan de kwaliteit van de crisisorganisatie in Fryslân.

3.3. Resultaten in 2023

Speerpunt	Activiteit	Resultaat
Risico's in beeld	Realiseren van een Informatieknooppunt (IKP) binnen VRF.	Binnen VRF is een IKP operationeel.
	In beeld brengen van de databehoefte voor het monitoren en signaleren van risico's in het functioneren van de crisisorganisatie (Datamanagement op orde).	De (crisis)organisatie wordt continu voorzien van actuele risicobeelden.
	Risicocommunicatie (over risico's uit het regionaal risicoprofiel).	Veiligheidsbewustzijn van burgers wordt vergroot.
	Opstellen en actualiseren van planvorming.	Vastgestelde plannen die aansluiten bij de behoeftes van crisisfunctionarissen.
	Opstellen van een Hoogwater- en evacuatiestrategie voor de Waddeneilanden en de vaste wal.	Uitwerking van een structurele aanpak waarmee een adequate crisisbeheersing bij overstromingen wordt bevorderd.
Netwerk Samen-werking	Organiseren van netwerk- en thematische bijeenkomsten.	Relatiebeheer met bestaande en nieuwe partners.
	Maken van samenwerkingsafspraken met bestaande en nieuwe partners.	Partners weten hoe zij moeten handelen voor, tijdens en na een crisis.
	Inwoners Fryslân betrekken bij de crisisorganisatie (spontane burgerinitiatieven; onderzoek naar impact van crises op de Fryske Mienskip)	Veerkracht inwoners Fryslân benutten en aandacht voor verminderd zelfredzamen.
Crisis organisatie	Werving en selectie en zorgen voor goede communicatie tussen crisisfunctionarissen.	Borgen van de continuïteit / kernbezetting van de Friese crisisorganisatie.
	Aanbieden van een vakbekwaamheidsprogramma aan elke crisisfunctionaris (waaronder Hoog Water & Evacuatie).	Crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam.
	Slim inzetten van data en technologie.	Crisisorganisatie is en blijft toekomstbestendig uitgerust.
	De Friese crisisorganisatie is 24/7 paraat.	Crisisorganisatie komt in actie bij GRIP-opschaling en zonder dat sprake is van GRIP-opschaling.
Advisering	Adviseren van gemeenten over evenementen met inachtneming van de nieuwe Omgevingswet; bevorderen regionale samenwerking en stimuleren uniformiteit t.a.v. evenementenveiligheid.	Leveren van een bijdrage aan veilige en feestelijke evenementen in Fryslân.
	Advisering en ondersteuning van zorginstellingen bij hun voorbereiding op rampen en crises.	Faciliteren zorginstellingen bij lessons learned n.a.v. de coronacrisis.
Evalueren	Evalueren van (GRIP)inzetten en vakbekwaamheidsactiviteiten.	Leren van evaluaties en belevingsonderzoeken om continu te verbeteren.
	Uitvoeren van belevingsonderzoeken onder burgers, bedrijven en netwerkpartners.	
	Borgen van actiepunten uit evaluaties in de crisisorganisatie.	
	Consequenties van de evaluatie Wet Veiligheidsregio's in beeld brengen voor VRF.	

interview

De aanpak van crises wordt steeds breder

Van een vogelgriep tot extreme droogte of een cyberaanval. Van een felle brand tot het coronavirus. Crises worden breder. De aanpak ook. "De coronacrisis heeft ons ook goede dingen gebracht. Zo is ons regionaal Informatieknooppunt (IKP) ontstaan. Het IKP is een belangrijke schakel tussen de Rijksoverheid en regio. Vragen van gemeenten over de coronamaatregelen en vragen van het Rijk over toezicht en handhaving konden en kunnen we nu namelijk makkelijk via een centraal punt uitwisselen.

Ook werken we sinds de coronacrisis meer samen met het Fries Sociaal Planbureau en maken we handig gebruik van elkaars onderzoeksinformatie", zo vertelt **Gerben van Alst**, afdelingshoofd Crisisbeheersing. "We willen met deze ontwikkelingen doorgaan in 2023 en de jaren daarna. " Dit staat onder andere in het nieuwe (concept) beleidsplan Veiligheid 2023-2026. De kern van dat plan is als volgt: we zijn 24/7 alert en paraat en we dragen bij aan het voorkomen van crises en branden. Met als doel: de impact op de samenleving beperken. Concreet betekent dit, naast het IKP, dat de nauwe samenwerking met huidige en nieuwe partners en Friese inwoners voorop blijft staan. Gerben: "Onze crisisstructuur staat als een huis. We bereiden ons altijd voor op mogelijke nieuwe crises en nieuwe partners kunnen makkelijk aansluiten".

3.4. Baten en lasten in 2023

Programma Crisisbeheersing	Lasten	Baten	Saldo
Producten Crisisbeheersing	4.909.910	216.401	4.693.509
Toegerekende organisatiekosten	941.489	11.586	929.904
BDUR	2.876.334	-2.876.334	
Bijdrage programma Crisis		*2.797.878*	*-2.797.878*
Reservemutaties Crisis	90.535	39.736	50.799
Totaal programma Crisis	**5.941.935**	**5.941.935**	**-**

4. Programmaplan Brandweer

4.1. Doel van het programma

Samen met Crisisbeheersing hebben wij een belangrijke taak om Fryslân veiliger te maken. Dit doen we in actieve samenwerking met burgers en organisaties in onze netwerk-samenleving. We zijn nieuwsgierig en steeds bewust van wat zich in onze omgeving afspeelt. Bovendien willen we data en technologie slim inzetten om de veiligheid in Fryslân te vergroten.

4.2. Speerpunten Brandweer Fryslân

Naast de gezamenlijke ambities met Crisisbeheersing werken we in 2023 verder aan onderstaande speerpunten voor de brandweer. Zij dragen, samen met ons reguliere werkpakket, bij aan het streven naar minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade.

Samen aantoonbaar vakbekwaam
In 2023 hebben wij een steeds actueler inzicht in de mate van vakbekwaamheid van het brandweerpersoneel. Zowel medewerkers, ploegleiders als clusterhoofden gebruiken dit inzicht. Er kan daardoor sneller worden bijgestuurd bij behoefte. Bovendien is in 2023 het oefenaanbod verbreed met zowel digitale als fysieke oefeningen. Geleerde lessen van regionale- en landelijke inzetten worden steeds sneller onderdeel van het oefenprogramma. Met een breed oefenaanbod kan snel worden ingespeeld op de behoefte van een medewerker of ploeg.

Samen aantoonbaar paraat
In 2023 hebben we een actueel en betrouwbaar beeld van onze repressieve slagkracht (mens en materieel) en anticiperen wij adequaat op paraatheidsproblemen. We voeren gesprekken over de paraatheid en de geleverde operationele prestaties, zoals over de daadwerkelijke bezetting, uitruk- en opkomsttijden. Op basis van vastgestelde normen wordt hierover gerapporteerd.

Risicogericht en – bewust samenwerken
In 2023 werken wij risicobewust en risicogericht samen en richten wij ons primair op de risico's die ertoe doen. Wij halen onze informatie uit risicoanalyses zoals onze risicoprofielen en advisering in het kader van omgevingsveiligheid en brandveiligheid. Op deze manier laten wij vanuit onze integrale deskundigheid meerwaarde zien.
Wij zijn bewust van risico´s in de omgeving. Om risicogericht te kunnen werken, hebben wij kennis over het verloop van incidenten en weten wij hoe wij ze moeten bestrijden.
Ook hebben wij goed zicht op ons repressieve potentieel. Om veilig en effectief repressief op te kunnen treden, hebben brandweermensen kennis van de preventief aanwezige voorzieningen, hulpmiddelen en de werking daarvan. Risicobeheersing legt daarom meer dan voorheen verbanden tussen vakgebieden in het netwerk, zowel intern als extern.

4.3. Resultaten in 2023

Naast de basistaken incidentbestrijding en de advies- en controletaken vanuit risico-beheersing, zet Brandweer Fryslân in op de volgende resultaten:

Speerpunt	Doel	Resultaat
Brandweer breed	**Verrijken databeheer op vlak van uitruk- en opkomsttijden**	Het automatisch statussen is gerealiseerd.
	Digitale dienstverlening Verhogen en verbeteren van onze digitale dienstverlening.	Het informatiebeleidsplan VRF is voor een deel geïmplementeerd. Voor 2023 behelst dit onder andere: • Er is uitvoering gegeven aan het versnellingsplan informatieveiligheid. • Data en datamanagement, gericht op stuurinformatie intern en extern, is verbeterd. • De gegevensuitwisseling met burgers en ketenpartners is verbeterd. • De i-functie is beter in de organisatie ingericht.
	Uitstekend werkgeverschap **We willen een aantrekkelijke werkgever zijn.**	• Er is diversiteitsbeleid ontwikkeld. • Uit een onafhankelijke enquête blijkt dat medewerkers ons voor het tweede jaar op rij een Great Place to Work vinden.
	Duurzaamheid	Er is een visie op duurzaamheid ontwikkeld, met daarin een balans tussen ambitie en praktische werkelijkheid van de brandweerorganisatie.
Samen aantoonbaar vakbekwaam	**Vervolgontwikkeling aantoonbare Vakbekwaamheid**	Door VMS (Veiligheidspaspoort) verder te ontwikkelen • Is er actueel inzicht beschikbaar over de staat vanvakbekwaamheid. • Is de registratie van oefenmomenten verbeterd. • Kunnen oefenplanningen aan de hand van rapportages bijgestuurd worden.
	Verbreding oefenaanbod	• Doorontwikkelde oefenbibliotheek voor fysieke, digitale en/of virtuele oefenactiviteiten.
Samen aantoonbaar paraat	**Adequate huisvesting** **Uitvoering geven aan de eerste tranche van de bouwagenda (die loopt tot en met 2026).**	• Grootschalige renovatie kazerne Drachten is afgerond. • Nieuwbouw kazerne Makkum is afgerond. • Nieuwbouw kazernes Parrega, Damwoude, Langweer, Sneek en Terschelling-West zijn voorbereid of in uitvoering.
	Paraatheidsmonitoring **Verbeterd zicht op onze paraatheid.**	• De paraatheidsystematiek is uitgebreid met een monitoringsfunctie. • We weten hoe we data over paraatheid kunnen gaan analyseren.

Speerpunt	Doel	Resultaat
Risicobewust en -risicogericht samenwerken	**Natuurbrandbestrijding** Verder uitwerken en borgen van de repressieve aanpak voor natuurbrandbeheersing.	Er is uitvoering gegeven aan de repressieve visie door materieel aan te schaffen conform vastgesteld materieelplan. Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over hoe er lokaal kan worden ondersteund door eilandbewoners.
	Natuurbrandbeheersing Gebiedsgericht werken op basis van per gebied vastgestelde RIN (Risico Index Natuurbranden).	De relevante natuurgebieden uit de gebiedsgerichte aanpak werken (of zijn in werking getreden) op basis van de geactualiseerde RIN.
	Energietransitie Voorbereiden op nieuwe veiligheidsrisico's.	Er is uitvoering gegeven aan het meerjarig programma waar incidentele middelen voor gereserveerd zijn.
	Operationele informatievoorziening Inzetten van de VRF GEO-voorziening.	Werkprocessen zijn dusdanig ingericht dat actuele informatie over risico's en objecten structureel beschikbaar wordt gemaakt in de GEO-voorziening, en daarmee beschikbaar is voor advies- en repressieve werkzaamheden.
	Omgevingswet	• Samen met gemeenten hebben we de transitie naar de omgevingswet gemaakt en zijn wij nog meer een netwerkpartner voor de gemeenten. • We hebben onze werkzaamheden en uren gemonitord om inzicht te krijgen in welke activiteiten we voor gemeenten uitvoeren en wat de kosten hiervan zijn.
	Brandveilig Leven	Te bepalen na vaststelling van het uitvoeringsprogramma 2023-2026.
	Bluswatervoorziening	• Als vervolg op het project is samen met partners uitvoering gegeven aan going-concern acties ten aanzien van bluswatervoorziening. • Materieel is doelmatig gespreid. • Er is een handreiking met maatregelen ontwikkeld voor onderwerpen die buiten de wet- en regelgeving vallen, zoals stalbranden.

interview

We worden sterker als organisatie

Dat vertelt **Rutger de Groot**, beleidsadviseur bij de brandweer Fryslân, over de invoering van de Omgevingswet. Met die invoering wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. "Voor gemeenten is dat veel ingrijpender, ze krijgen een andere rol. Bijvoorbeeld meer inhoudelijk, zoals het zelf bepalen van het aantal Bed and Breakfasts in een gemeente. Van ons vraagt het een rol die ons al ligt. Nog meer adviseren, nog meer meedenken in het ontwerpproces van vergunningen, gebouwen en ruimtelijke plannen. Daar zetten we al op in bij onze medewerkers en dat is ook buitengewoon nuttig zonder invoering van de wet."

Brandweer Fryslân is er dus straks helemaal klaar voor als de Omgevingswet wordt ingevoerd. Op dit moment is dat nog niet aan de orde. De ICT laat het niet toe. Voor de brandweer is dit geen probleem. "Wij hebben vanaf het begin ons eigen proces gelopen. Op een projectmatige manier. De impactanalyse is gemaakt en elk deelproject weet wat er voor de invoering van de wet moet gebeuren. Dat die invoering is uitgesteld, betekent dat we ons nog beter kunnen voorbereiden", aldus Rutger.

4.4. Baten en lasten in 2023

Programma Crisisbeheersing	Lasten	Baten	Saldo
Producten Brandweer	38.790.317	1.071.605	37.718.711
Toegerekende organisatiekosten	9.041.546	111.263	8.930.282
BDUR	4.677.064	-4.677.064	
Bijdrage programma Brandweer		*42.362.427*	*-42.362.427*
Reservemutaties Brandweer	772.099	381.602	390.497
Totaal programma Brandweer	**48.603.961**	**48.603.961**	**-**

5. Algemene dekkingsmiddelen

Gemeentelijk bijdrage in het nadelig saldo

Conform de gemeenschappelijke regelingen wordt de vastgestelde bijdrage in het nadelig saldo over de gemeenten voor de programma's Gezondheid en Crisisbeheersing verdeeld naar het inwonertal. Als afwijking hierop heeft het Algemeen Bestuur besloten de bijdrage voor het programma Brandweer te verdelen op basis van de verdeling van het cluster openbare orde en veiligheid (OOV) in het gemeentefonds.

De bijdrage aan het programma Organisatie wordt conform de eerder vastgestelde verdeelsleutels voor organisatieoverhead toegerekend aan de oorspronkelijke taakvelden. Deze toerekening aan de taakvelden is er, zodat de deelnemende gemeenten de bijdrage kunnen opnemen in hun eigen begroting.

De toerekening aan de taakvelden is als volgt:

GGD	38,5%
Crisisbeheersing	5,8%
Brandweer	55,7%

Per programma is de bijdrage als volgt:

GGD	€	28.371.826
Crisisbeheersing	€	2.797.878
Brandweer	€	42.362.427
Totaal	**€**	**73.532.132**

In bijlage 1 staat een overzicht van de verdeling van de bijdrage per taakveld over de gemeenten, inclusief een meerjarenperspectief richting 2026.

Brede doeluitkering rampenbestrijdingen

De bijdrage brede doeluitkering rampenbestrijdingen (BDuR), zoals opgenomen in de begroting, is gebaseerd op de decembercirculaire 2020. Deze geeft een overzicht van de verdeling van het landelijke budget over de veiligheidsregio's voor 2021 en verder.
De bijdrage voor 2022 is gebaseerd op deze meest recente informatie. Voor de bijdrage BDuR werd tot en met 2019 conform het (bij de regionalisering afgesproken) uitgangspunt voor 35% toegerekend aan het programma Crisisbeheersing, en voor 65% aan het programma Brandweer. Vanaf 2020 is de bijdrage naar beneden bijgesteld door het Landelijk Meldkamer Systeem. Dit raakt enkel de brandweerbegroting en daarom wordt vanaf 2020 de verdeling 62% Brandweer en 38% Crisisbeheersing aangehouden.

5.1 Financiën en kengetallen

Bijdrage per programma	
GGD	28.371.826
Crisisbeheersing	2.797.878
Brandweer	42.362.427
Totaal	**73.532.132**

Inkomstenverdeling	
Bijdrage gemeenten	73.532.132
BDuR	7.553.398
Overig	8.677.897
Totaal	**89.763.427**

Kostenverdeling	
Salariskosten	53.033.300
Kapitaalslasten	9.084.716
Huisvestingskosten	4.561.678
Materiële kosten	22.119.099
Totaal	**88.798.793**

Verdeelsleutel programma organisatie	
GGD	38,5%
Crisisbeheersing	5,8%
Brandweer	55,7%

Formatie per programma		
Organisatie	115	fte
Brandweer	181	fte
GGD	318	fte
Crisisbeheersing	25	fte
Totaal	**639**	

6. Paragrafen

6.1. Financiering

De kaders voor financiering zijn gebaseerd op de 'Wet Financiering Decentrale Overheden' en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsregelingen. Het eigen treasury-beleid van Veiligheidsregio Fryslân is vastgelegd in de financiële verordening.

Beleid financieringsrisico's

Het financieringsbeleid van Veiligheidsregio Fryslân is erop gericht de financieringsrisico's voor langere tijd af te dekken met vastrentende leningen. De omvang en looptijd van deze leningen is afgestemd op de omvang en levensduur van de materiële vaste activa en de aflossing is gepland binnen de kaders voor de renterisiconorm. Afhankelijk van de situatie op de kapitaalmarkt en de hoogte van eigen financieringsmiddelen (eigen vermogen, voorzieningen en werkkapitaal) bestaat de mogelijkheid een deel (tot de kasgeldlimiet) kortlopend te financieren. Bij de financiering worden geen zekerheden verstrekt en worden geen afgeleide financiële instrumenten ingezet.

Rentebeleid

De interne rente/omslagrente wordt bepaald op basis van de volgende elementen:
- Rente bestaande leningenportefeuille (rente die we daadwerkelijk betalen).
- Inschatting rentekosten nieuw aan te trekken financiering.
- Oprenting voorziening FLO.

De interne rente/omslagrente volgt dus zeer nauwgezet de werkelijke rentelasten en bedraagt daarom inmiddels X%.

Leningenportefeuille en liquiditeit

Het verloop in de financieringsportefeuille is nagenoeg volledig te herleiden tot het investeringsprogramma. Door het geplande investeringsprogramma in 2022 en 2023 neemt de omvang van de langlopende leningen naar verwachting toe tot bijna € xx miljoen per eind 2023.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Het financieringsbeleid voorziet in een groter beroep op kortlopende leningen, alvorens langlopend wordt gefinancierd. Dit betekent dat de ruimte onder de kasgeldlimiet zal worden benut, gelijk aan voorgaand jaar, waarbij de kasgeldlimiet per kwartaal overigens niet zal worden overschreden. Voor 2023 is de kasgeldlimiet bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal, dit is € 7,4 miljoen.

De renterisiconorm voor 2023 is 20% van het begrotingstotaal, of € 18,0 miljoen. Bij het samenstellen van de leningenportefeuille is er rekening mee gehouden dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen de renterisiconorm niet overschrijden.

Bespaarde rente FLO-overgangsrecht

De voorziening FLO-overgangsrecht is gewaardeerd op contante waarde. Het jaarlijks toevoegen van rente aan de voorziening is opgenomen in de begroting, en wordt gedekt door de rente die wordt bespaard met de eerder ontvangen afkoopsom. De gehanteerde rekenrente is 2,5X%.

6.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het BBV wordt het weerstandsvermogen omschreven als de relatie tussen de weerstandscapaciteit van de organisatie en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen kan ook worden omschreven als de mate waarin de organisatie in staat is om omvangrijke tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid hoeft te worden aangepast. De weerstandscapaciteit is dus nodig om de continuïteit van de organisatie te waarborgen..

Beleid

Het beleid rondom weerstandsvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen 2019-2022'. De hoofdlijnen van dit beleid zijn als volgt:

- Binnen de gemeenschappelijke regeling wordt geen eigen weerstandscapaciteit aangehouden. In plaats daarvan worden de gemeenten geïnformeerd over de risico's die aanwezig zijn, zodat ze hier rekening mee kunnen houden in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen.
- In de paragraaf weerstandsvermogen worden naast de reguliere risico's ook de risico's opgenomen die mogelijk structurele impact kunnen hebben op de begroting van de VRF (zie kopje 'structurele risico's').
- De gemeenschappelijke regeling maakt gebruik van een egalisatiereserve. Deze wordt gebruikt om incidentele schommelingen in het resultaat op te vangen. Het saldo van de egalisatiereserve heeft een omvang van tussen de 2% en 5% van het begrotingstotaal.
- Er wordt geen post onvoorzien aangehouden in de begroting. Het eerder als 'onvoorzien' aangemerkte budget heeft geen relatie met het risicoprofiel, en is daarom omgevormd naar een budget voor bovenmatige personele fricties.

Risico's die worden afgewenteld op de weerstandscapaciteit

Sinds de vaststelling van de nota weerstandsvermogen zijn geen wijzigingen opgetreden in de risico's die meewegen voor de weerstandscapaciteit. Dit zijn de volgende zaken:

1. Wegvallen van maatwerk- en markttaken: Veiligheidsregio Fryslân voert diverse taken uit die nauw verbonden zijn met de basistaak, maar niet collectief worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn maatwerk Jeugdgezondheidszorg (JGZ), dienstverlening Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en reizigersvaccinaties. Op deze taken wordt deels vast personeel ingezet en wordt een beroep gedaan op overhead. Daarnaast wordt een winstmarge op deze taken gecalculeerd. Deze zorgt ervoor dat de collectieve basistaak goedkoper wordt. Wegvallen van deze taken zorgt zowel voor incidentele fricties als het vervallen van structurele dekking.
2. Fysieke en psychische schade door werkzaamheden: het optreden van personeel en vrijwilligers bij incidenten kan fysieke en psychische schade opleveren, die niet altijd goed te verzekeren is. De gevolgen hiervan kunnen verstrekkend zijn, bijvoorbeeld blijvende arbeidsongeschiktheid.
3. Het niet kunnen werven van voldoende kwalitatief personeel, waardoor de taakuitvoering in gevaar komt: bij de huidige arbeidsmarkt is het lastig om voldoende kwalitatief personeel te werven. Dit probleem doet zich voor bij alle organisatieonderdelen. Het gevolg kan zijn dat de kwaliteit van de dienstverlening onder druk komt te staan of alleen kan worden gerealiseerd tegen onevenredig hoge kosten.

Weerstandscapaciteit

De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen weerstandscapaciteit. De risico's die zich voordoen worden daarom in beginsel afgewenteld op de deelnemende gemeenten.

Risico's met mogelijk structurele effecten op de begroting

Voor de komende jaren zijn enkele grote structurele risico's aangemerkt, dit betreft::

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
Door deze wet vallen de meeste ambtenaren per 1 januari 2020 onder het private arbeidsrecht. Personeel in dienst van veiligheidsregio's zijn hiervan voorlopig uitgezonderd, mede door de bijzondere rechtspositie van brandweervrijwilligers. Het is op dit moment onduidelijk of de wet in 2023 zal zijn ingevoerd. De incidenteel beschikbare middelen van € 100.000 benodigd voor de invoering blijven wel staan. Ondertussen is een werkgevers-vereniging opgericht, die nodig is om straks tot arbeidsvoorwaarden te komen die passen bij de nieuwe wet. De veiligheidsregio's kunnen hierdoor snel handelen wanneer het personeel van de veiligheidsregio's onder de Wnra valt.

Taakdifferentiatie brandweervrijwilligers
De huidige rechtspositie voor brandweervrijwilligers is in strijd met Europese wet- en regelgeving.

In opdracht van de Minister van Justitie en Veiligheid concludeerden juristen dat het goed verdedigbaar is dat het Europese Recht taakdifferentiatie niet vereist, mits het onderscheid tussen vrijwilligers en beroeps duidelijker wordt. Hierdoor zullen de initieel verwachte extra kosten lager uitvallen. Daarentegen is het zeker dat voor het voldoen aan deze voorwaarde extra kosten moeten worden gemaakt. Momenteel wordt het gesprek gevoerd tussen het ministerie van Justitie en Veiligheid en het Veiligheidsberaad hoe er moet worden omgegaan met de meer kosten van deze stelselwijziging.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's
Tien jaar na de invoering van de Wet veiligheidsregio's heeft de evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's onderzocht hoe de wet- en regelgeving uitpakt. In opdracht van de Minister van Justitie en Veiligheid is onderzocht of de wet aansluit bij de huidige situatie. Ook is onderzocht of de wet voldoende is voorbereid op toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing in het algemeen. Het nieuwe kabinet gaat in 2022 met de conclusies en aanbevelingen aan de slag. Dan wordt ook duidelijk welke veranderingen dit voor Veiligheidsregio Fryslân met zich meebrengt. We verwachten dat deze beperkt zijn; dankzij aanpassingen in onze organisatiestructuur voldoen wij voor een deel al aan de aanbevelingen.

Evaluatie wet gemeenschappelijke regelingen
De evaluatiecommissie WGR heeft haar onderzoeksrapport naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk uitgebracht. De commissie concludeert in haar rapport dat vernieuwing van de Wet veiligheidsregio's noodzakelijk is en heeft hiervoor aanbevelingen gedaan. Dit onderwerp zal door het nieuwe kabinet worden behandeld. Ondertussen is de branche wel aan de slag met de aanbevelingen van de commissie. Het is op dit moment nog onduidelijk welke impact dit gaat hebben.

Overige landelijke ontwikkelingen
In veel landelijke overleggen zoals het Veiligheidsberaad, de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) en Raad van Directeuren Publieke Gezondheid (DPG-raad) vindt overleg plaats over een breed scala aan strategische onderwerpen.
Het is niet ondenkbaar dat onze taken op zowel het gebied van veiligheid als gezondheid in de toekomst zullen wijzigen. Dit heeft uiteraard gevolgen voor zowel beleid als financiën.

Omgevingswet
De komst van de Omgevingswet (per 1 juli 2022) bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die van invloed zijn, moeten meegenomen worden; en dus zeker ook veiligheid en gezondheid. De introductie van de Omgevingswet gaat nog steeds met veel onzekerheden gepaard. Zo ook wanneer het gaat over hoe groot de vraag vanuit gemeenten daadwerkelijk gaat worden. Het is daarom onzeker op welke wijze de kosten zich zullen ontwikkelen. Wel zijn inmiddels maatregelen genomen in de vorm van tijdelijke uitbreiding van personele capaciteit ten behoeve van de extra adviesvragen op het terrein van gezonde leefomgeving.

Functioneel leeftijdsontslag (FLO)
Door de landelijke netto afspraak hebben wijzingen in diverse wet- en regelgeving, zoals cao-verhogingen, directe financiële gevolgen op het FLO. Ontwikkelingen in de cao-gemeenten en de afschaffing van de levensloopregeling kunnen ervoor zorgen dat de bestemmingsreserve eerder uitgeput is dan waarmee op het moment van de overname rekening is gehouden.

Rente
Op dit moment zijn de financieringslasten erg laag door de huidige rentesystematiek. Dit levert een voordeel op voor de gemeenten. Echter, bij een stijgende marktrente zal de rentelast hoger worden dan de beschikbare uitzetting van de kapitaalslasten. Dit resulteert in een direct nadeel voor de gemeenten.

Datadiefstal
Naar aanleiding van een geval van datadiefstal in de GGD-systemen, waarover veel publiciteit is geweest, is de Autoriteit Persoonsgegevens begin februari 2021 een onderzoek gestart naar de naleving door de GGD van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarbij heeft de Autoriteit Persoonsgegevens aangegeven het toezicht op de GGD te zullen intensiveren. Het is nog niet duidelijk wanneer het onderzoek afgerond is en wat de uiteindelijke bevindingen zullen zijn. Onderzoeken en besluiten van de Autoriteit Persoons-gegevens worden doorgaans openbaar gemaakt.

Stijgende huisvestingskosten
De stijging van prijzen in het algemeen en de nog sterkere stijging van de prijzen van onroerend goed hebben tot gevolg dat de huisvestigingskosten voor VRF zullen toenemen. Dit leidt tot stijgende kosten van onderhoud van de gebouwen die VRF bezit. Daarnaast zijn veel JGZ-locaties gevestigd in gehuurde panden. Het is de verwachting dat de huurkosten in de toekomst sterk zullen toenemen en het vinden van nieuwe locaties lastig zal zijn. Daarnaast krijgen wij te maken krijgen met een toenemende mate van onzekerheid omtrent de leveranties van materieel. Daardoor kunnen bouwkosten en onderhoudskosten stijgen en/of levering vertraging oplopen. Dit wordt veroorzaakt door hoge transpostkosten, productievertraging door de corona pandemie en schaarste op de installatie/bouwmarkt.

Financiële kengetallen

Het besluit 'Begroting en verantwoording' schrijft voor dat in deze paragraaf een set met kengetallen wordt opgenomen rondom de financiële positie. De uitwerking hiervan is als volgt:

Kengetallen	Jaarverslag 2021	Begrotingswijziging 2022	Begroting 2023
Netto-schuldquote	30,37%	67,66%	75,61%
Netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	30,37%	67,66%	75,61%
Solvabiliteit	10,01%	8,92%	7,74%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting

De netto-schuldquote neemt ten opzichte van de begroting van 2022 toe, door het aantrekken van externe financiering voor de geplande investeringen. De solvabiliteit neemt af door het invullen van de investeringsplanning in de komende jaren. Daarnaast neemt het saldo van de bestemmingsreserves af door de besteding van de specifiek voor projecten beschikbare gelden. Dit beeld vertoont een duidelijke samenhang met het structureel 'vollopen' van de investeringsplanning de komende jaren, en de daarvoor in deze begroting opgenomen groei van de kapitaallasten. De structurele exploitatieruimte is per definitie 0%, aangezien de gemeentelijke bijdrage exact is afgestemd op het resterende nadelig saldo.

6.3. Bedrijfsvoering

6.3.1 Inleiding

De afdeling bedrijfsvoering levert een bijdrage aan een veilig en gezond Fryslân. Dit doen wij door de primaire processen van VRF (brandweerzorg, crisisbeheersing en publieke gezondheidszorg) zo gericht en effectief mogelijk te ondersteunen. Dit gebeurt door de afdelingen Communicatie, Informatiemanagement, Huisvesting en Facilitaire Zaken, Inkoop, Juridische Zaken, P&O, Financiën en Administratie. Bedrijfsvoering is daarin faciliterend, adviserend en grensbewakend. Door deze taken centraal te beleggen, worden de kosten en de kwetsbaarheid verlaagd terwijl de kwaliteit wordt verhoogd.

6.3.2 Organisatiethema's

In het nu nog geldende meerjarenbeleidsplan Organisatie 2019-2022 zijn de volgende drie organisatiethema's vastgesteld: digitale dienstverlening, uitstekend werkgeverschap en duurzaamheid. Voor de beleidsperiode 2023-2026 bereiden we soortgelijke thema's voor. Conform begroting 3.0 worden deze thema's geïntegreerd in de meerjarenbeleidsplannen 2023-2026 Gezondheid en Veiligheid. Hiermee komt het meerjarenbeleidsplan Organisatie te vervallen.

interview

Duurzaamheid
hoog op de agenda

Duurzaam leven en ondernemen. Dit thema is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Ook Veiligheidsregio Fryslân (VRF) zet hierin stappen. In de bewustwording, maar ook concrete stappen. **Marcel van Wijk**, afdelingshoofd Facilitair Bedrijf: "Kijk maar eens om je heen op het Friese platteland. De weidevogels in onze provincie zijn er bijna niet meer en dat is een verlies aan biodiversiteit. Ook laten de heftige stormen ons zien dat duurzaamheid hoog op de agenda moet staan. We moeten ons aanpassen." En dat is precies waar de Veiligheidsregio mee bezig is. Neem bijvoorbeeld de Brandweer. Een aantal kazernes heeft al 'nul op de meter'. Dat willen we ook voor elkaar krijgen bij de kazernes die we nieuw gaan bouwen.

Verder zijn onze bedrijfsauto's elektrisch en vragen we leveranciers zich te houden aan onze duurzaamheidsdoelstellingen, zoals circulair inkopen." Op de vraag hoe de duurzame toekomst van VRF er verder uit gaat zien: "We gaan door op de ingeslagen weg en pakken het beleidsplan Groen is Doen weer actief op. En dat betekent dat we onder andere onze totale energiehuishouding in kaart brengen om te kijken waar we kunnen besparen."

6.3.3 Investeren in digitale dienstverlening en ICT

De verwachting is dat in 2023 de informatiemanagementprojecten, die zijn opgestart in 2022, worden afgerond en geborgd. Dat geldt zeker voor de uitvoering van het versnellingsplan informatieveiligheid, dat de veiligheidsregio's landelijk met elkaar hebben afgesproken. Dit verplicht iedere veiligheidsregio om op 1 januari 2023 te voldoen aan de BIO en de bijhorende GGD aan de NEN 7510. Het geldt ook voor de belangrijkste thema's uit het projectenportfolio:

- Verbeteren van data en datamanagement gericht op stuurinformatie intern en extern.
- Verbeteren van de gegevensuitwisseling met burgers en ketenpartners.
- Verbeteren van procesmatig werken en het digitaliseren van processen.
- Vergroten van digi-vaardigheden en digitaal leiderschap.

Inhoudelijk wordt in 2023 uitvoering gegeven aan de projecten die voor dat jaar in het projectenportfolio zijn opgenomen. Wij gaan verder met de eerdergenoemde thema's.

6.3.4 Privacy

Er zijn organisatorische en technische maatregelen getroffen om de privacy bij de verwerking van persoonsgegevens verder te waarborgen. Ook in 2023 zien de functionaris gegevensbescherming en privacy-officer toe op de toepassing van de privacywetgeving en rapporteren ze hierover aan de directie en het dagelijks bestuur. Het doel is om het aantal incidenten te voorkomen en te beperken.

6.3.5 Personeel

VRF is een energieke organisatie met bevlogen medewerkers die zich dagelijks inzetten voor een veilig en gezond Fryslân. In totaal werken er circa 2.000 medewerkers, waarvan er meer dan 1.100 brandweervrijwilliger zijn. Daarnaast zijn er 200 crisisfunctionarissen uit andere organisaties actief voor VRF. Wij willen een aantrekkelijke werkgever zijn, bieden volop mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling en investeren in de professionalisering van onze medewerkers. Door opleiding en training, maar ook bijvoorbeeld door ‘learning on the job’ en intervisie.

Door in te zetten op goed werkgeverschap, strategisch personeelsmanagement en heldere arbeidsmarktcommunicatie creëren we een toekomstbestendig personeelsbestand binnen VRF. Hiermee is het voor Crisisbeheersing mogelijk om de veranderende rol van crisis-beheersing in de maatschappij aan te kunnen. Brandweer Fryslân kan mede hierdoor de juiste medewerkers en vrijwilligers aan zich binden en hen blijven te boeien. Zo is er budget voor bindingsactiviteiten, wordt er uitgebreid stil gestaan bij onderscheidingen en geïnvesteerd in leiderschaps- en samenwerkingstrajecten. GGD Fryslân zet ook in op een goede landing in de organisatie en binding van haar personeel. Middels een gericht project arbeidsmarktcommunicatie wordt geschikt personeel gevonden. In het nieuwe opleidingsplan wordt ingezet op continu leren en ontwikkelen. Het leerportaal met daarbij behoeftegericht aanbod blijft doorontwikkelen. Tot slot worden, vanuit JGZ 3.0, de medewerkers blijvend goed toegerust om het werk te kunnen doen: klantgericht en passend bij de medewerker en de organisatie.

interview

Bereikbaar voor de Friese inwoner

Dat staat voorop bij het programma JGZ 3.0. Dit programma krijgt binnen GGD Fryslân prioriteit in 2022 en 2023. Doel is de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) beter aan te laten sluiten op de behoeften van kinderen, ouders, jongeren en professionals. En dat is nodig, vertelt programmamanager **Anneke Zijlstra**. "De samenleving is in beweging. Wij moeten mee." Waar de nadruk eerst meer lag op wat JGZ te bieden heeft, wordt nu samen met ouders gekeken naar wat zij nodig hebben. Anneke: "We stemmen de aanpak volledig af op wat een kind en ouders of professionals nodig hebben."

Ook digitaal gezien moet Jeugdgezondheidszorg een stap zetten. Onder andere om het (toekomstig) landelijk tekort aan artsen en verpleegkundigen het hoofd te bieden. Maar ook om het werk makkelijker en efficiënter te maken. Een voorbeeld. "JGZ gaat werken met een digitaal ouderplatform. Ouders kunnen hier bijvoorbeeld snel informatie vinden en teruglezen over de ontwikkeling van hun kind. Ook kunnen ze hier online contact met ons zoeken." Binnen de organisatie werkt JGZ al aan het optimaliseren van het digitale proces en opleiden van medewerkers.

6.3.6 Integriteitsbeleid

VRF is een integere organisatie en laat dit terugkomen in haar kernwaarden: betrokken, betrouwbaar en professioneel. In dit kader is binnen VRF integriteitsbeleid opgesteld. Doelstelling van dit beleid is om het onderwerp integriteit onder de aandacht te brengen, bespreekbaar te maken en helderheid te verschaffen over wat wordt verwacht van medewerkers en management en hoe om te gaan met eventuele misstanden. Integriteit is ook een vast onderdeel tijdens 'Nieuwe Medewerkersdag': de algemeen directeur gaat met de nieuwe medewerkers in gesprek over integriteit en de kernwaarden. In deze bijeenkomst neemt hij ook bij iedereen de eed of belofte af. Ook is voor elke medewerker een Verklaring Omtrent Gedrag vereist.

6.3.7 Gedragscode

De gedragscode is bedoeld om rechten, plichten, procedures en sancties die wettelijk zijn vastgelegd betekenis te geven in geldende gedragsregels. Deze bieden houvast bij de dagelijkse zuivere en professionele omgang met de klant en met elkaar en is een uitwerking van het integriteitsbeleid. De gedragscode geldt voor alle medewerkers in dienst van VRF, inclusief vrijwilligers en ook voor andere personen die werkzaamheden verrichten voor VRF, zoals stagiaires, uitzendkrachten en ZZP'ers. Van al deze medewerkers wordt verwacht dat zij zich te allen tijde aan de met elkaar afgesproken gedragscode houden.

6.3.8 Hybride werken

De coronacrisis heeft een groot effect op de manier van werken. Het thuiswerken en de anderhalve metersamenleving heeft beperkingen met zich meegebracht. Tegelijkertijd heeft het ons geïnspireerd om anders naar de manier van werken en het gebruik van de werklocaties te kijken. Het gedeeltelijk thuis- en op kantoor werken zal blijven, ook na de crisis. In 2022 wordt helder hoe dit er vanaf 2023 uit zal zien.

6.4. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt een uiteenzetting opgenomen over het beleid rondom het beheer van de gebouwen die Veiligheidsregio Fryslân in eigendom heeft. Wij hebben de volgende gebouwen in eigendom/beheer:

- Het hoofdkantoor aan de Harlingertrekweg
- 66 Brandweerkazernes, waarvan 48 in eigendom
- 48 locaties voor JGZ, allen gehuurd
- Het Regionaal Coördinatie Centrum (RCC), ondergebracht bij de meldkamer. Dit pand betreft deels eigendom en wordt vanaf medio 2021 gehuurd.

Tijdens de COVID pandemie worden er diverse panden gehuurd ten behoeve van vaccineren en testen. De nut en noodzaak van de panden is afhankelijk van de wijze waarop de pandemie zich zal ontwikkelen.

Kwaliteitsniveau
Als grondslag voor het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen worden vaak de NEN-2767 richtlijnen toegepast. De NEN-2767 is een breed toegepaste wijze van conditiemeting, waarmee de technische kwaliteit van bouw- en installatiedelen op een objectieve manier wordt vastgelegd. Er zijn zes niveaus, die verschillen in kwaliteit aangeven Niveau 1 is 'uitstekend', niveau 6 is 'zeer slecht'. Ons streven bij het beheer en onderhoud is net als voorgaande jaren conditiescore 3. De score betekent dat wij een 'redelijk conditie' nastreven. Plaatselijk zichtbare veroudering vinden wij acceptabel, zolang de functievervulling van bouw- en installatiedelen niet in gevaar komt. Bij de huurlocaties streven wij er naar om een vergelijkbaar kwaliteitsniveau vast te leggen in de huurovereenkomsten.
Op basis van dit uitgangspunt hebben wij onderhoudsvoorzieningen gevormd. Middels een onderhoudsvoorziening worden de lasten van groot onderhoud over de jaren geëgaliseerd. De dotatie aan de voorziening (met andere woorden: de jaarlijkse lasten) is het gemiddelde bedrag van het groot onderhoud dat de komende 30 jaar gepland is. Periodiek vindt er een herijking plaats van de onderhoudsplannen. Wettelijk gezien moet dit eens in de vijf jaar, maar in de praktijk hanteren wij een richtlijn van eens in de drie jaar. In het tweede kwartaal van 2022 heeft de meest recente herziening plaatsgevonden.

Investeringen
Op basis van een nieuwe planning en financiële doorrekening is het toekomstperspectief geschetst voor de uitvoering van de bouwagenda. De komende vijf jaar voeren we de plannen voor meerdere posten uit. De financiële lasten zijn, op basis van het prijspeil medio 2021, tot 2040 gedekt in de meerjareninvesteringsplanning. Om te borgen dat de planning, kwaliteit en kosten van de uitvoering van bouwagenda binnen de gestelde kaders blijven, is in 2021 een stuurgroep bouwagenda opgericht waar verschillende specialisaties in zijn opgenomen. Hiermee beogen wij eventuele verassingen tijdig te onderkennen, zodat er gepast en tijdig ingegrepen kan worden indien nodig.

6.5. Verbonden partijen

Definitie Verbonden Partij

Een Verbonden Partij (VP) is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie waarin de VRF een financieel én een bestuurlijk belang heeft. Er is sprake van een financieel belang als de VRF aansprakelijk is bij het niet nakomen van de verplichtingen door de rechtspersoon. Er is sprake van een bestuurlijk belang als de VRF vertegenwoordigd is in het bestuur of zeggenschap daarin kan uitoefenen. Gelet op deze kwalificaties van belang kent de VRF geen verbonden partijen. Hieronder wordt Stichting BON waarmee de VRF een nauwe betrokkenheid heeft genoemd.

Stichting BON

De bestuurlijke deelname, samen met de veiligheidsregio's Groningen en Drenthe, in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON) benadert de definitie van een verbonden partij. Er is echter volgens de statuten geen sprake van een financieel belang in de stichting. De stichting is aandeelhouder in de BON B.V. De BON B.V. heeft een 100%-deelneming in Oefencentrum Noord B.V. en Brandweeropleidingen Noord B.V. De BON factureert de afgenomen dienstverlening (opleiden of oefenen). Stichting BON is daarom formeel geen verbonden partij.

6.6. Coronavirus

De uitvoering van de opdrachten in het kader van de infectieziektebestrijding van corona, te weten: Testen, Bron- en contactonderzoek en Vaccineren wordt via de meerkostenregeling bekostigd door het ministerie van VWS. In het voorjaar van 2022 wordt mede door VWS, RIVM en GGD GHOR Nederland en GGD Fryslân een scenario ontwikkeld voor 2023 en verder. Daarbij ligt de uitvoering en organisatie van de werkzaamheden ten aanzien van de bestrijding mogelijk nog los van de werkprocessen van GGD Fryslân. Het uitgangspunt in de bekostiging van de bestrijding van het coronavirus is dat de gemaakte kosten vallen onder de meerkostenregeling.

7. Financiële begroting

7.1. Overzicht van baten en lasten

Primitieve begroting 2023			
	Lasten	Baten	Saldo
Programma Gezondheid			
Pijler 1	15.283.542	52.583	15.230.959
Pijler 2	10.219.184	3.179.208	7.039.976
Pijler 3	1.619.707	980.126	639.581
Pijler 4	1.743.556	1.743.556	-
Toegerekende organisatiekosten	6.249.542	76.905	6.172.637
Bijdrage programma Gezondheid		*28.371.826*	*-28.371.826*
Reservemutaties Gezondheid	102.000	813.326	-711.326
Totaal programma GGD	**35.217.531**	**35.217.531**	**-**
Programma Crisisbeheersing			
Producten Crisisbeheersing	4.909.910	216.401	4.693.509
Toegerekende organisatiekosten	941.489	11.586	929.904
BDUR		2.876.334	-2.876.334
Bijdrage programma Crisis		*2.797.878*	*-2.797.878*
Reservemutaties Crisis	90.535	39.736	50.799
Totaal programma Crisis	**5.941.935**	**5.941.935**	**-**
Programma Brandweer			
Producten Brandweer	38.790.317	1.071.605	37.718.711
Toegerekende organisatiekosten	9.041.546	111.263	8.930.282
BDUR		4.677.064	-4.677.064
Bijdrage programma Brandweer		*42.362.427*	*-42.362.427*
Reservemutaties Brandweer	772.099	381.602	390.497
Totaal programma Brandweer	**48.603.961**	**48.603.961**	**-**
Eindtotaal	**89.763.427**	**89.763.427**	**-**

Conform het nieuwe BBV dient vanaf de begroting 2018 eveneens onderstaande opstelling per taakveld te worden opgenomen in de begroting. Deze is opgesteld conform de daarvoor uitgegeven handreikingen van de Commissie BBV.

Overzicht baten en lasten art. 27 BBV

	Lasten	Baten	Saldo
Programma gezondheid	28.090.696	28.418.427	327.731
Programma crisisbeheersing	4.459.695	5.000.445	540.751
Programma brandweer	36.757.185	39.562.416	2.805.230
Programma organisatie	676.475	15.347.721	14.671.246
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Overhead	18.256.204	199.754	-18.056.450
Heffing vpb	10.000	-	-10.000
Onvoorzien	548.538	-	-548.538
Saldo van baten en lasten	***88.798.793***	***88.528.763***	***-270.030***
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	964.634	1.234.664	270.029
Gerealiseerd resultaat	**89.763.427**	**89.763.427**	**-**

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Meerjarenperspectief 1/2

	Jaarrekening 2021			Primitieve begroting 2022			Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Gezondheid									
Pijler	16.544.201	2.679.567	-13.864.634	14.869.288	50.937	14.818.351	15.283.542	52.583	15.230.959
Pijler 2	9.672.592	3.157.861	-6.514.731	9.481.056	3.005.635	6.475.421	10.219.184	3.179.208	7.039.976
Pijler	61.111.449	60.676.050	-435.399	1.606.066	979.955	626.111	1.619.707	980.126	639.581
Pijler 4	1.500.284	1.500.284	-	1.702.993	1.702.993	-	1.743.556	1.743.556	-
Toegerekende organisatiekosten							6.249.542	76.905	6.172.637
Bijdrage programma Gezondheid		*21.034.920*	*21.034.920*		*21.366.084*	*-21.366.084*		*28.371.826*	*-28.371.826*
Reservemutaties Gezondheid	102.000	287.902	185.902	102.000	655.799	-553.799	102.000	813.326	-711.326
Totaal programma GGD	**88.930.526**	**89.336.584**	**406.058**	**27.761.403**	**27.761.403**	**-**	**35.217.531**	**35.217.531**	**-**
Programma Crisisbeheersing									
Producten Crisisbeheersing	4.568.923	216.972	-4.351.951	4.704.230	203.091	4.501.139	4.909.910	216.401	4.693.509
Toegerekende organisatiekosten							941.489	11.586	929.904
BDUR		2.876.389	2.876.389		2.816.402	-2.816.402		2.876.334	-2.876.334
Bijdrage programma Crisis		*1.657.811*	*1.657.811*		*1.760.140*	*-1.760.140*		*2.797.878*	*-2.797.878*
Reservemutaties Crisisbeheersing	156.026	100.000	-56.026	75.403		75.403	90.535	39.736	50.799
Totaal programma Crisis	**4.724.949**	**4.851.172**	**126.223**	**4.779.633**	**4.779.633**	**-**	**5.941.935**	**5.941.935**	**-**
Programma Brandweer									
Producten Brandweer	33.505.349	1.073.536	-32.431.813	37.334.137	1.093.804	36.240.333	38.790.317	1.071.605	37.718.711
Toegerekende organisatiekosten							9.041.546	111.263	8.930.282
BDUR		4.677.153	4.677.153		4.580.064	-4.580.064		4.677.064	-4.677.064
Bijdrage programma Brandweer		*30.743.286*	*30.743.286*		*31.997.937*	*-31.997.937*		*42.362.427*	*-42.362.427*
Reservemutaties Brandweer	649.524		-649.524	692.668	355.000	337.668	772.099	381.602	390.497
Totaal programma Brandweer	**34.154.873**	**36.493.975**	**2.339.102**	**38.026.805**	**38.026.805**	**-**	**48.603.961**	**48.603.961**	**-**
Programma Organisatie									
Producten Organisatie	18.490.580	3.657.572	-14.833.008	15.073.819	189.881	14.883.938			
Bijdrage programma Organisatie		*15.104.424*	*15.104.42*		*15.063.526*	*-15.063.526*			
Reservemutaties Organisatie	157.737		-157.737	179.588		179.588			
Totaal programma Organisatie	***18.648.317***	***18.761.996***	***113.679***	**15.253.407**	**15.253.407**	**-**			
Eindtotaal	***146.458.666***	***149.443.728***	***2.985.062***	***85.821.248***	***85.821.248***	**-**	***89.763.427***	***89.763.427***	**-**

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Meerjarenperspectief 2/2

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Gezondheid									
Pijler 1	15.344.339	53.666	15.290.673	15.625.554	54.922	15.570.632	15.973.738	56.207	15.917.531
Pijler 2	10.212.418	3.244.697	6.967.721	10.404.956	3.320.596	7.084.360	10.638.020	3.398.292	7.239.728
Pijler 3	1.651.773	1.000.316	651.457	1.682.914	1.023.715	659.199	1.720.610	1.047.668	672.942
Pijler 4	1.779.472	1.779.472	-	1.821.097	1.821.097	-	1.863.707	1.863.707	-
Toegerekende organisatiekosten	6.344.476	78.213	6.266.263	6.478.599	79.542	6.399.057	6.615.645	80.895	6.534.750
Bijdrage programma Gezondheid		*28.986.312*	*-28.986.312*		*29.643.383*	*-29.643.383*		*30.288.978*	*-30.288.978*
Reservemutaties Gezondheid	102.000	291.802	-189.802	102.000	171.865	-69.865	102.000	177.973	-75.973
Totaal programma GGD	**35.434.477**	**35.434.477**	**-**	**36.115.119**	**36.115.119**	**-**	**36.913.720**	**36.913.720**	**-**
Programma Crisisbeheersing									
Producten Crisisbeheersing	5.007.165	220.597	4.786.568	5.117.982	225.273	4.892.710	5.231.333	230.050	5.001.283
Toegerekende organisatiekosten	955.791	11.783	944.009	975.997	11.983	964.014	996.643	12.187	984.456
BDUR		2.876.334	-2.876.334		2.876.334	-2.876.334		2.876.334	-2.876.334
Bijdrage programma Crisis		*2.922.291*	*-2.922.291*		*3.053.616*	*-3.053.616*		*3.181.711*	*-3.181.711*
Reservemutaties Crisisbeheersing	106.287	38.238	68.049	111.557	38.331	73.226	111.557	39.251	72.306
Totaal programma Crisis	**6.069.243**	**6.069.243**	**-**	**6.205.536**	**6.205.536**	**-**	**6.339.532**	**6.339.532**	**-**
Programma Brandweer									
Producten Brandweer	40.001.140	1.084.348	38.916.791	41.305.760	1.098.971	40.206.789	42.153.528	1.113.934	41.039.594
Toegerekende organisatiekosten	9.178.892	113.155	9.065.737	9.372.934	115.078	9.257.856	9.571.206	117.035	9.454.171
BDUR		4.677.064	-4.677.064		4.677.064	-4.677.064		4.677.064	-4.677.064
Bijdrage programma Brandweer		*43.785.915*	*-43.785.915*		*45.277.235*	*-45.277.235*		*46.297.518*	*-46.297.518*
Reservemutaties Brandweer	847.666	367.215	480.451	857.762	368.107	489.655	857.762	376.944	480.818
Totaal programma Brandweer	**50.027.697**	**50.027.697**	**-**	**51.536.456**	**51.536.456**	**-**	**52.582.495**	**52.582.495**	**-**
Eindtotaal	***91.531.417***	***91.531.417***	**-**	***93.857.111***	***93.857.111***	**-**	***95.835.747***	***95.835.747***	**-**

Toelichting:

De mutatie van het nadelig saldo per programma ten opzichte van 2022 is als volgt, naar oorzaken:

Analyse mutatie gemeentelijke bijdrage per programma					
Omschrijving	**Gezondheid**	**Crisis**	**Brandweer**	**Organisatie**	**Totaal**
Indexatie cpi	174.768	47.409	804.169	304.990	1.331.337
Indexatie loon	430.806	85.029	465.626	225.437	1.206.898
RVP meningokokken W	143.433				143.433
RVP HPV voor jongens	105.230				105.230
Prenataal huisbezoek	186.130				186.130
Beleids voorstellen IM - incidenteel in '21	-488.464				-488.464
Restant van 1,2 miljoen voor IM projecten				902.315	902.315
Dekkingsplan			466.583		466.583
Afbouw TBB				-283.856	-283.856
Mutatie egalisatiereserve	544.967	15.132	79.431	-864.690	-225.160
Mutatie nadelig saldo	**1.096.870**	**147.570**	**1.815.810**	**284.196**	**3.344.445**

7.2. Financiële positie

Arbeidsverplichtingen

Conform het besluit 'Begroting en Verantwoording' is het niet toegestaan voorzieningen op te nemen voor jaarlijks terugkerende verplichtingen met een vergelijkbaar volume. Dit gaat vooral om verplichtingen rondom vakantiegeld en het opgebouwde saldo vakantiedagen. Deze lasten zijn structureel gedekt in de begroting.

Investeringskredieten

Als onderdeel van de begroting is het meerjaren-investeringsplan vastgesteld. De geplande investeringen zijn aan te merken als investeringen met economisch nut en worden geactiveerd conform de regels die zijn vastgesteld in de financiële verordening. De effecten hiervan zijn in de kapitaallasten van de programma's verwerkt. De vast te stellen kredieten zijn opgenomen in bijlage 2 bij deze begroting.

Reserves

Het geraamde verloop van de reserves in 2023 is als volgt:

	1-1-2023	Stortingen	Onttrekkingen	31-12-2023
Algemene reserve				
Egalisatiereserve	2.652.196	168.701		2.820.897
	2.652.196	168.701	-	2.820.897
Bestemmingsreserves				
Gezondheidsmonitor	285.676	102.000	70.000	317.676
FLO	532.056			532.056
Uitwerkingskader Meldkamer	500.000			500.000
Jeugdgezondheidszorg 3.0	257.889		236.730	21.159
In te halen werkzaamheden	2.152.406			2.152.406
Tweede loopbaanbeleid	538.939			538.939
Gezonde leefomgeving	200.000		100.000	100.000
Nu niet zwanger	134.000		134.000	-
	4.600.966	102.000	540.730	4.162.236
Totaal eigen vermogen	***7.253.162***	***270.701***	***540.730***	***6.983.133***

Voorzieningen

Het geraamde verloop in de voorzieningen is als volgt:

	1-1-2023	Stortingen	Onttrekkingen	31-12-2023
Verplichtingen, verliezen, risico's				
Voorziening opgebouwde spaaruren	128.736			128.736
FLO	6.920.673	173.017	823.628	6.270.062
Voorziening spaaruren IKB	418.564			418.564
	7.467.973	173.017	823.628	6.817.362
Egalisatie van lasten				
Groot onderhoud Harlingertrekweg	236.011	45.833	34.210	247.633
Groot onderhoud brandweerkazernes	1.239.634	473.354	396.972	1.316.016
	1.475.645	519.186	431.182	1.563.649
Totaal voorzieningen	***8.943.618***	***692.203***	***1.254.810***	***8.381.011***

Geprognosticeerde balans 2023

	1-1-2023	31-12-2023		1-1-2023	31-12-2023
Materiële vaste activa	72.556	79.321	Eigen vermogen	7.253	6.814
Vorderingen	7.000	7.000	Voorzieningen	8.944	8.381
Liquide middelen	459	459	Langlopende schulden	55.797	63.728
Overlopende activa	1.311	1.311	Kortlopende schulden	7.000	7.000
			Overlopende passiva	2.332	2.168
	81.326	**88.091**		**81.326**	**88.091**

In de voorspelde balans is rekening gehouden met de geplande investeringen voor 2022 en 2023 en een stabiel werkkapitaal. Ook zijn de geplande mutaties in reserves en voorzieningen, zoals in de eerdere paragrafen genoemd, verwerkt. De behoefte aan langlopende financiering is bepaald op basis van het meerjareninvesteringsplan en de vastgelegde financieringsstructuur.
De rentelast voor deze financiering is gedekt in de begroting 2023. Bovenstaande balans is de basis voor de berekende financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen.

Bijlage 1.
Bijdrage per gemeente 2023-2026

	2023	2024	2025	2026
Achtkarspelen	€ 2.911.224	€ 2.995.837	€ 3.085.094	€ 3.156.194
Ameland	€ 812.285	€ 837.806	€ 864.625	€ 884.321
Dantumadiel	€ 1.908.095	€ 1.963.241	€ 2.021.431	€ 2.068.055
De Fryske Marren	€ 5.969.312	€ 6.145.377	€ 6.330.968	€ 6.476.563
Harlingen	€ 1.775.971	€ 1.828.163	€ 1.883.189	€ 1.926.520
Heerenveen	€ 5.560.804	€ 5.723.676	€ 5.895.421	€ 6.031.137
Leeuwarden	€ 14.469.409	€ 14.896.672	€ 15.347.024	€ 15.699.906
Noardeast-Fryslân	€ 5.099.570	€ 5.249.391	€ 5.407.350	€ 5.531.775
Ooststellingwerf	€ 2.847.513	€ 2.931.138	€ 3.019.307	€ 3.088.787
Opsterland	€ 3.176.111	€ 3.268.720	€ 3.366.395	€ 3.443.942
Schiermonnikoog	€ 331.097	€ 341.782	€ 352.997	€ 361.004
Smallingerland	€ 6.038.404	€ 6.214.772	€ 6.400.774	€ 6.548.184
Súdwest-Fryslân	€ 10.158.288	€ 10.457.014	€ 10.771.949	€ 11.019.782
Terschelling	€ 860.394	€ 886.999	€ 914.979	€ 935.873
Tytsjerksteradiel	€ 3.443.707	€ 3.544.242	€ 3.650.272	€ 3.734.343
Vlieland	€ 335.174	€ 345.872	€ 357.105	€ 365.220
Waadhoeke	€ 5.075.114	€ 5.223.797	€ 5.380.578	€ 5.504.438
Weststellingwerf	€ 2.759.659	€ 2.840.017	€ 2.924.777	€ 2.992.164
	€ 73.532.132	**€ 75.694.518**	**€ 77.974.233**	**€ 79.768.207**

2023

Bijdrage 2023	Gezondheid	Crisisbeheer	Brandweer	Totaal
Achtkarspelen	€ 1.215.123	€ 119.829	€ 1.576.272	€ 2.911.224
Ameland	€ 163.149	€ 16.089	€ 633.047	€ 812.285
Dantumadiel	€ 825.021	€ 81.359	€ 1.001.715	€ 1.908.095
De Fryske Marren	€ 2.255.078	€ 222.384	€ 3.491.851	€ 5.969.312
Harlingen	€ 688.439	€ 67.890	€ 1.019.642	€ 1.775.971
Heerenveen	€ 2.205.950	€ 217.539	€ 3.137.315	€ 5.560.804
Leeuwarden	€ 5.421.498	€ 534.639	€ 8.513.273	€ 14.469.409
Noardeast-Fryslân	€ 1.980.825	€ 195.338	€ 2.923.406	€ 5.099.570
Ooststellingwerf	€ 1.109.029	€ 109.367	€ 1.629.117	€ 2.847.513
Opsterland	€ 1.298.396	€ 128.041	€ 1.749.674	€ 3.176.111
Schiermonnikoog	€ 40.548	€ 3.999	€ 286.551	€ 331.097
Smallingerland	€ 2.440.700	€ 240.689	€ 3.357.015	€ 6.038.404
Súdwest-Fryslân	€ 3.919.710	€ 386.541	€ 5.852.037	€ 10.158.288
Terschelling	€ 212.102	€ 20.916	€ 627.376	€ 860.394
Tytsjerksteradiel	€ 1.396.303	€ 137.696	€ 1.909.708	€ 3.443.707
Vlieland	€ 52.002	€ 5.128	€ 278.044	€ 335.174
Waadhoeke	€ 2.009.919	€ 198.207	€ 2.866.988	€ 5.075.114
Weststellingwerf	€ 1.138.035	€ 112.227	€ 1.509.397	€ 2.759.659
	€ 28.371.826	**€ 2.797.878**	**€ 42.362.427**	**€ 73.532.132**

2024

Bijdrage 2024	Gezondheid	Crisisbeheer	Brandweer	Totaal
Achtkarspelen	€ 1.241.441	€ 125.157	€ 1.629.239	€ 2.995.837
Ameland	€ 166.682	€ 16.804	€ 654.320	€ 837.806
Dantumadiel	€ 842.889	€ 84.977	€ 1.035.375	€ 1.963.241
De Fryske Marren	€ 2.303.919	€ 232.272	€ 3.609.186	€ 6.145.377
Harlingen	€ 703.350	€ 70.909	€ 1.053.904	€ 1.828.163
Heerenveen	€ 2.253.727	€ 227.212	€ 3.242.737	€ 5.723.676
Leeuwarden	€ 5.538.918	€ 558.413	€ 8.799.341	€ 14.896.672
Noardeast-Fryslân	€ 2.023.727	€ 204.025	€ 3.021.640	€ 5.249.391
Ooststellingwerf	€ 1.133.049	€ 114.230	€ 1.683.860	€ 2.931.138
Opsterland	€ 1.326.518	€ 133.735	€ 1.808.468	€ 3.268.720
Schiermonnikoog	€ 41.426	€ 4.176	€ 296.180	€ 341.782
Smallingerland	€ 2.493.561	€ 251.391	€ 3.469.820	€ 6.214.772
Súdwest-Fryslân	€ 4.004.604	€ 403.729	€ 6.048.681	€ 10.457.014
Terschelling	€ 216.696	€ 21.846	€ 648.457	€ 886.999
Tytsjerksteradiel	€ 1.426.545	€ 143.819	€ 1.973.879	€ 3.544.242
Vlieland	€ 53.128	€ 5.356	€ 287.387	€ 345.872
Waadhoeke	€ 2.053.450	€ 207.021	€ 2.963.326	€ 5.223.797
Weststellingwerf	€ 1.162.683	€ 117.217	€ 1.560.117	€ 2.840.017
	€ 28.986.312	**€ 2.922.291**	**€ 43.785.915**	**€ 75.694.518**

2025

Bijdrage 2025	Gezondheid	Crisisbeheer	Brandweer	Totaal
Achtkarspelen	€ 1.269.582	€ 130.782	€ 1.684.730	€ 3.085.094
Ameland	€ 170.461	€ 17.559	€ 676.605	€ 864.625
Dantumadiel	€ 861.996	€ 88.796	€ 1.070.639	€ 2.021.431
De Fryske Marren	€ 2.356.145	€ 242.710	€ 3.732.113	€ 6.330.968
Harlingen	€ 719.293	€ 74.096	€ 1.089.800	€ 1.883.189
Heerenveen	€ 2.304.815	€ 237.423	€ 3.353.183	€ 5.895.421
Leeuwarden	€ 5.664.476	€ 583.507	€ 9.099.041	€ 15.347.024
Noardeast-Fryslân	€ 2.069.601	€ 213.193	€ 3.124.555	€ 5.407.350
Ooststellingwerf	€ 1.158.733	€ 119.363	€ 1.741.211	€ 3.019.307
Opsterland	€ 1.356.587	€ 139.744	€ 1.870.063	€ 3.366.395
Schiermonnikoog	€ 42.365	€ 4.364	€ 306.268	€ 352.997
Smallingerland	€ 2.550.086	€ 262.689	€ 3.587.999	€ 6.400.774
Súdwest-Fryslân	€ 4.095.381	€ 421.872	€ 6.254.695	€ 10.771.949
Terschelling	€ 221.608	€ 22.828	€ 670.543	€ 914.979
Tytsjerksteradiel	€ 1.458.882	€ 150.282	€ 2.041.108	€ 3.650.272
Vlieland	€ 54.333	€ 5.597	€ 297.175	€ 357.105
Waadhoeke	€ 2.099.998	€ 216.324	€ 3.064.255	€ 5.380.578
Weststellingwerf	€ 1.189.039	€ 122.485	€ 1.613.253	€ 2.924.777
	€ 29.643.383	**€ 3.053.616**	**€ 45.277.235**	**€ 77.974.233**

2026

Bijdrage 2026	Gezondheid	Crisisbeheer	Brandweer	Totaal
Achtkarspelen	€ 1.297.232	€ 136.268	€ 1.722.694	€ 3.156.194
Ameland	€ 174.173	€ 18.296	€ 691.852	€ 884.321
Dantumadiel	€ 880.770	€ 92.521	€ 1.094.765	€ 2.068.055
De Fryske Marren	€ 2.407.458	€ 252.892	€ 3.816.212	€ 6.476.563
Harlingen	€ 734.959	€ 77.204	€ 1.114.357	€ 1.926.520
Heerenveen	€ 2.355.011	€ 247.383	€ 3.428.744	€ 6.031.137
Leeuwarden	€ 5.787.841	€ 607.985	€ 9.304.080	€ 15.699.906
Noardeast-Fryslân	€ 2.114.675	€ 222.136	€ 3.194.964	€ 5.531.775
Ooststellingwerf	€ 1.183.969	€ 124.370	€ 1.780.448	€ 3.088.787
Opsterland	€ 1.386.132	€ 145.606	€ 1.912.203	€ 3.443.942
Schiermonnikoog	€ 43.288	€ 4.547	€ 313.169	€ 361.004
Smallingerland	€ 2.605.623	€ 273.708	€ 3.668.852	€ 6.548.184
Súdwest-Fryslân	€ 4.184.574	€ 439.569	€ 6.395.639	€ 11.019.782
Terschelling	€ 226.434	€ 23.786	€ 685.653	€ 935.873
Tytsjerksteradiel	€ 1.490.655	€ 156.586	€ 2.087.102	€ 3.734.343
Vlieland	€ 55.516	€ 5.832	€ 303.872	€ 365.220
Waadhoeke	€ 2.145.734	€ 225.399	€ 3.133.305	€ 5.504.438
Weststellingwerf	€ 1.214.935	€ 127.623	€ 1.649.606	€ 2.992.164
	€ 30.288.978	**€ 3.181.711**	**€ 46.297.518**	**€ 79.768.207**

Bijlage 2.
Investeringskredieten

Investeringskredieten	Krediet 2023
Kantoormeubilair	206.717
Installaties	276.497
Smartphones	130.558
Systeem soft- en hardware	149.054
Werkplekautomatisering	394.150
Overig kantoorinventaris	102.271
Organisatie	**1.259.248**
Huisvesting JGZ	100.000
GGD	**100.000**
Ademlucht	11.463
Alarmeringsmiddelen	392.257
Dienstvoertuigen	151.742
Gebouwen	5.246.463
Installaties	2.339.416
Mobiele telefonie, tablets en iPads	61.781
Overige (kantoor)inventaris	472.913
Overige brandweerinventaris	408.959
Overige brandweervoertuigen	192.000
Persoonlijke beschermingsmiddelen	399.509
Renovatie en verbouwing	210.267
Systeem soft- en hardware	10.323
Tankautospuiten	3.019.349
Werkplekautomatisering	10.044
Brandweer	**12.926.484**
Totaal investeringskredieten	**14.285.732**